Kuinka yritystukien vaikuttavuutta voidaan tutkia ja arvioida?

- Subjektiiviset mielipiteet vaikutuksista tai deskriptiiviset tilastotiedot eivät riitä toteutuneiden taloudellisten vaikutusten arviointiin.
  - Esim. tukia saaneiden yritysten uusien työpaikkojen lkm ei kerro mitään siitä, kuinka paljon ko. yrityksissä olisi syntynyt uusia työpaikkoja ilman tukia.
- Ihanteellisessa tutkimusasetelmassa voitaisiin verrata tuen saannin jälkeen tapahtunutta kehitystä vastaavaan kehitykseen ilman tukia.
- Käytännössä ei mahdollista, mutta voidaan pyrkiä jäljittelemään tilastotieteellisten menetelmien avulla. Tarvitaan dataa, menetelmällistä osaamista ja huolellista tilastollista analyysia.

Yritystukileikkaukset verrattain pieniä, painopistevalinnoissa epäonnistuttu

- Yritystuet eivät ole edelleenkään poikkeus (4 miljardia euroa per vuosi; lähes joka kymmenes yritys tuettu).
- Hallitusohjelmassa pyritään vastaamaan ”yleiseen vaatimukseen” yritystukien leikkaamisesta.
- Yritystukileikkausten painopistealueiden valinnoissa on tutkimustiedon valossa epäonnistuttu & rahamääräisesti leikkaukset ovat verrattain pieniä tukien kokonaissummaan nähden.
- Tukien allokoinnissa painopiste on siirtynyt entistä voimakkaammin tutkimuksessa tehottomiksi todettuihin investointitukiin ja myös verotukien määrä on kasvanut, kun taas yhteiskunnan näkökulmasta todennäköisesti kannattavia tukia kuten T&K -tukia on leikattu.

Yritystukien epäsuoria vaikutuksia ei arvioida

- Yritystukien osalta tulisi niiden suorien vaikutusten lisäksi pyrkiä mittaamaan ja ymmärtämään myös niiden laajempia markkina- tai kilpailuvaikutuksia.
- Esim. tuki tiettyä teknologiaa suosivalle elinkeinotoiminnalle voi vähentää kannustimia ko. teknologiaa (mahdollisesti parempien) korvaavien teknologioiden kehittämiselle.

→ Tuet voivat epäsuorasti vääristää sekä teknologioiden että yritysten välistä kilpailua.

Koulutusta vaikuttavuusarviointiin

- Erittäin kannatettava on vuosikertomuksen esitys siitä, että vastuuvirkamiehiä koulutettaisiin ymmärtämään mistä hyvä vaikutusarviointi koostuu ja mikä sen laatua voi heikentää.
- Yritystukien taloudellisista vaikutuksista keskusteltaessa on tärkeää erottaa tutkimuksellisen vaikutusarvioinnin kriteerit täyttävät vaikutusarviot muista havainnoista, joita ei voida pitää tukien vaikuttavuuden arvioinnissa luotettavina.
- Tukipolitiikan tulisi jatkossa hyödyntää entistä vahvemmin tutkimuksesta saatua tietoa tukien vaikuttavuudesta.